

Številka:
Datum: 15. 6. 2012

Ministrstvo za notranje zadeve
Služba za evropske zadeve in mednarodno
sodelovanje
Štefanova ulica 2

1501 Ljubljana

Zadeva: Mnenje Informacijskega pooblaščenca glede ratifikacije Konvencije o policijskem sodelovanju v Jugovzhodni Evropi

Spoštovani!

Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju Pooblaščenec) je v vednost prejel obvestilo, da se je Ministrstvo za notranje zadeve odločilo za pristop h Konvenciji o policijskem sodelovanju v jugovzhodni Evropi. Depozitar te konvencije je Republika Albanija. V okviru priprav pristopa Republike Slovenije h Konvenciji o policijskem sodelovanju za Jugovzhodno Evropo (v nadaljevanju: KPSJVE) ste Pooblaščenca že leta 2009 povabili k podaji mnenja z vidika svojih pristojnosti. Kot smo vam pojasnili že v mnenju št. 0712-321/2009/2 z dne 9. 7. 2009, Pooblaščenec ni naklonjen pristopu Republike Slovenije k omenjeni konvenciji zaradi nejasno opredeljenih meril za zagotavljanje varstva osebnih podatkov, ki bodo predmet obdelave oziroma izmenjave na podlagi omenjene konvencije in, ki ga je svojim prebivalcem in drugim na podlagi evropske in nacionalne zakonodaje dolžna zagotavljati Republika Slovenija.

V zvezi s tem ponovno opozarjamo, da je **nabor osebnih podatkov, ki bi lahko bili predmet izmenjave na podlagi KPSJVE, opredeljen izredno široko in nejasno.** V zvezi s tem je pomembno, da 4. člen KPSJVE določa, da si organi odkrivanja in pregona (torej ne zgolj policija) na zahtevo nudijo medsebojno pomoč za izvajanje ukrepov proti grožnjam javnemu redu in/ali varnosti, preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, pri čemer je pri opredeljevanju nabora podatkov, kot ga zajema 4. člen določeno, da se zaprosila »še posebej« (in ne izključno) nanašajo na v 4. členu navedene podatke. Nadalje pa je obseg izmenjave informacij, ki lahko vsebujejo tudi osebne podatke, med drugim opredeljen še v 5., 6., 8., 10. in 20. členu. 20. člen KPSVJE na primer predvideva izmenjavo osebnih podatkov v okviru preiskav ali kazenskih postopkov ter v zvezi s pogrešanimi osebami in neznanimi trupli, pri čemer je predvidena medsebojna pomoč med pogodbenicami preko izmenjave ter iskanja DNK profilov in drugih snovi za identifikacijo v njihovih zbirkah v skladu z nacionalno zakonodajo. Do izmenjave in obdelave osebnih podatkov bi lahko torej prišlo v okviru različnih oblik sodelovanja, ki jih predvideva I. poglavje KPSJVE. V zvezi s tem je ob široki interpretaciji lahko predmet izmenjave tako rekoč neomejena količina osebnih podatkov, ki ni nikjer vnaprej ožje opredeljena oziroma omejena, ampak bo odvisna od proste presoje posameznega uradnika, ki bo obravnaval posamezno zahtevo drugih držav pogodbenic.

Slovenska Ustava pa v 38. členu določa, da zbiranje, obdelovanje, namen uporabe, nadzor in varstvo tajnosti osebnih podatkov določa zakon. Prav tako pa je v skladu z 9. členom ZVOP-1 za obdelavo osebnih podatkov v javnem sektorju (kamor policija in drugi organi odkrivanja in pregona nedvomno sodijo) bistvenega pomena zagotovitev ustrezne pravne podlage (v tem primeru zakon o ratifikaciji KPSVJE) za obdelavo in prenos osebnih podatkov s strani upravljavcev (v tem primeru posredovanje in morebitni iznos osebnih podatkov s strani pristojnih organov Republike Slovenije pristojnim organom držav pogodbenic konvencije). To pomeni, da morajo biti namen obdelave ter vrste osebnih podatkov, ki se zbirajo in nadalje obdelujejo, vnaprej taksativno določene. Obdelava osebnih podatkov, ki z zakonom ni določena, torej ni dopustna.

Sicer pa želi Pooblaščenec ponovno opozoriti predvsem tudi na **potrebo po učinkovitem zagotavljanju varstva osebnih podatkov, ki bi jih v skladu s konvencijo slovenski organi posredovali drugim pogodbenicam konvencije, ki niso članice Evropske unije** in torej niso nujno zavezane k enaki ravni varstva kot države članice EU oziroma ne zagotavljajo enake ravni varstva kot Republika Slovenija. Predlagana rešitev Pri tem Pooblaščenec pozdravlja dejstvo, da konvencija vključuje obvezo držav, da do dne začetka veljavnosti KPSJVE sprejme potrebne nacionalne ukrepe za zagotavljanje ravni varstva osebnih podatkov, kot jih določata

Konvencija Sveta Evrope o varstvu posameznikov glede avtomatske obdelave osebnih podatkov (v nadaljevanju: Konvencija 108) ter Priporočila št. R (87) 15 z dne 17. septembra 1987 Odbora ministrov Sveta Evrope, ki urejajo uporabo osebnih podatkov v policijskem sektorju. Vendar pa KPSJVE ne opredeljuje vseh posameznih vidikov in obveznosti pogodbenic ter prav tako ne vključuje nobenega mehanizma (kot je na primer v primeru pristopanja k članstvu v Schengenskem prostoru proces Schengenske evalvacije), s katerim bi se v fazi pristopanja države preverjalo, ali posamezna država članica takšno raven varstva tudi dejansko zagotavlja. Prav tako KPSJVE ne predvideva možnosti zavrnitve sodelovanja ali drugih ukrepov v zvezi s pogodbenico, za katero bi se izkazalo, da ustrezne ravni varstva ne zagotavlja. V zvezi s tem 31. člen KPSJVE sicer določa, da se posredovanje osebnih podatkov posamezni pogodbenici ne bo izvedlo, dokler ta ne bo izpolnila navedenih zahtev glede varstva osebnih podatkov, vendar pa mehanizem, kako se bo takšno izpolnjevanje preverjalo, ni opredeljen. V praksi bi torej teoretično lahko prišlo do primera, da posamezna pogodbenica ne izpolnjuje zahtevanih pogojev glede varstva osebnih podatkov, pa se ji osebni podatki kljub temu posredujejo. Pri tem

Pooblaščenec opozarja, da je z vidika zakonodajalca nenavadna rešitev navedene pomanjkljivosti s predlaganim pridržkom, ki nalogo v tem delu prenaša na Pooblaščenca. V praksi to namreč pomeni, da bo Pooblaščenec odločal, za katere pogodbenice z vidika Republike Slovenije velja navedena konvencija, namesto, da bi o smiselnosti ratifikacije takšne konvencije, ki bi lahko ogrozila spoštovanje ustavno zagotovljene ravni varstva osebnih podatkov, odločil zakonodajalec. V skladu s predlaganim pridržkom h konvenciji bo namreč dovoljeno posredovanje osebnih podatkov, ki se obdelujejo ali se bodo obdelovali šele po opravljenem posredovanju pogodbenici, ki ni država članica Evropske unije ali Evropskega gospodarskega prostora, šele, ko Informacijski pooblaščenec, izda odločbo o skladnosti pravnega varstva osebnih podatkov te pogodbenice s pravili o varstvu osebnih podatkov, ki jih določa Okvirni sklep Sveta 2008/977/PNZ z dne 27. novembra 2008 o varstvu osebnih podatkov, ki se obdelujejo v okviru policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah in na njegovi podlagi sprejeta izvedbena zakonodaja Republike Slovenije. **S tem predlagatelj zakona o ratifikaciji KPSJVE obide določila konvencije in opozorila Pooblaščenca o njihovi neustreznosti ter preloži breme odločanja o uporabi KPSJVE, ki bi ga sicer moral nositi zakonodajalec, na Pooblaščenca.**

Opozarjamo tudi, da KPSJVE prav tako **ne opredeljuje dopustnega kroga izjem glede uveljavljanja pravice posameznika do seznanitve, popravka in izbrisa, ki je v Sloveniji zagotovljena z Ustavo Republike Slovenije.** V praksi to pomeni, da bi lahko bilo uveljavljanje teh pravic posameznika glede npr. osebnih podatkov, ki jih je drugi pogodbenici, ki ni članica EU, posredovala Republika Slovenija, v tej državi pogodbenici urejeno bistveno drugače kot v Republiki Sloveniji in posledično v praksi celo onemogočeno.

Pooblaščenec še dodaja, da niti Evropska komisija niti Informacijski pooblaščenec za vse izmed držav pogodbenic, ki niso članice EU, nista izdala odločbe o ustrezni ravni varstva osebnih podatkov. To je še zlasti pomembno z vidika uveljavljanja pravic posameznika, ki se, kot opredeljuje KPSJVE, uveljavljajo v posamezni pogodbenici v skladu z njenim nacionalnim pravom.

Pooblaščenec sicer pozdravlja prizadevanja za oblikovanje pridržkov h konvenciji, s katerimi bi zagotovili ustrezno varovanje osebnih podatkov, ki naj bi bili predmet izmenjave oziroma obdelave. Vendar pa se ne glede na navedeno in na besedila predlaganih pridržkov še vedno zastavlja vprašanje ali je ratifikacija predlagane konvencije v skladu z Ustavo Republike Slovenije, predvsem upoštevajoč dejstvo, da je nabor podatkov, ki bi lahko bili predmet izmenjave določen na tako širok in nejasen način, da po mnenju Pooblaščenca ne moremo govoriti o določenosti nabora podatkov.

Zato predlagamo, da v okviru nadaljnjega odločanja o smiselnosti in potrebnosti pristopa Republike Slovenije h KPSJVE ponovno proučite zgoraj navedeno ter zagotovite, da bodo v primeru pristopa h KPSJVE spoštovana načela varstva osebnih podatkov kot jih zagotavljata Ustava Republike Slovenije in ZVOP-1. Obenem se vam zahvaljujemo za trud in prizadevanje, ki ste ga in ga še boste vložili v iskanje rešitev oziroma izboljšavo rešitev urejanja omenjene problematike.

S spoštovanjem,

Informacijski pooblaščenec
Nataša Pirc Musar, univ.dipl.prav.,
pooblaščenka